

BIJLAGE 2: INCLUSIEF VREDES- EN VEILIGHEIDSBELEID EN VERKIEZINGSPROGRAMMA'S – 2016/2017

Hier volgt een samenvatting van de voor ons visiedocument meest relevante punten uit de verkiezingsprogramma's van verschillende politieke partijen. De volgorde van de partijen is volkomen willekeurig. Het moge duidelijk zijn dat het in de verkiezingsprogramma's voorgestane beleid veelal van een geheel andere benadering uitgaat dan wij in ons visiedocument doen. Soms staan er echter ook aanbevelingen in die als bouwstenen of als springplank kunnen dienen voor het bereiken de door ons gewenste benadering. Aangegeven wordt of er meer of minder aanknopingspunten zijn. Met alle partijen zou echter gesproken kunnen worden over inclusief vredes- en veiligheidsbeleid.

1. VVD

De titel van het verkiezingsprogramma is al veelzeggend: "ZEKER NEDERLAND"

In het voorwoord wordt gesteld dat het 'uiteindelijk draait om Nederland' en het *beschermen* van 'wat we met elkaar hebben opgebouwd'.

In een paragraaf over 'veiligheid en vrijheid' wordt het vredes- en veiligheidsbeleid uiteengezet. In de inleiding daarvan komen (nieuwe) spanningen aan de orde: 'Rusland *roert* zich', er is sprake van 'grote migratiestromen' en een wereldbevolking die *explosief* groeit, terroristen die zich onder de migranten zouden mengen.

Dit alles vraagt volgens de VVD om een 'realistisch buitenlands beleid' in termen van hulp en handel, migratie en veiligheid. Daarbij is een 'veelzijdig inzetbare krijgsmacht' nodig. De beveiliging van de Europese buitengrenzen is een prioriteit. Instroom van vluchtelingen dient te worden beperkt: 'we kunnen niet alle problemen van de wereld oplossen'. FRONTEX zou als grensbewaking op zee opgepikte vluchtelingen terug moeten brengen naar de Noord-Afrikaanse/Turkse kust. Opvang van vluchtelingen bij voorkeur 'in de regio' (bedoeld wordt in de regio waaruit de vluchtelingen komen, bijvoorbeeld het Midden Oosten, niet in de Achterhoek of in Ter Apel). En als vluchtelingen toch naar Nederland komen dient de opvang rechtvaardig én streng te zijn. Uitgeprocedeerde vluchtelingen moeten Nederland verlaten en terugkeren. 'Illegaal verblijf' faciliteren (door vrijwilligers, kerken of gemeenten) moet strafbaar gesteld worden.

Sterk inzetten op terugkeer. Landen van herkomst die daaraan niet mee willen werken en/of niet meewerken om migratie van hun burgers tegen te gaan moeten gekort worden op ontwikkelingshulp: dat zal één van de criteria zijn voor ontwikkelingssamenwerking, maar ook bij het sluiten van handelsovereenkomsten, verdragen en het visabeleid.

Ontwikkelingssamenwerking kan 'helpen bij het indammen van migratiestromen'.

Uit het budget van ontwikkelingssamenwerking kunnen dan ook noodhulp, de opvang van vluchtelingen in de regio en de opvang van asielzoekers in Nederland, zowel als Nederlandse bijdragen aan internationale organisaties als de VN en de EU bekostigd worden. Sterker nog: gepleit wordt voor het onder de internationale norm voor ontwikkelingssamenwerking (ODA van 0,7 %) brengen van militaire vredes- en veiligheidsoperaties!

Uiteindelijk dient ontwikkelingssamenwerking vooral gericht te worden op *noodhulp*.

Realistisch buitenlands beleid dient gericht te zijn op het 'indammen van bedreigingen' in NAVO verband. Daarnaast militaire samenwerking met België, Frankrijk, Duitsland, Noorwegen en het Verenigd Koninkrijk in de vorm van specialisatie en gezamenlijke inzet.

Geconstateerd wordt dat er een toenemende 'dreiging uitgaat van Rusland' en Noord Afrika en het Midden Oosten gekenmerkt wordt door 'grote instabiliteit'.

Dus moeten we 'geloofwaardige militaire capaciteiten' ontwikkelen. Daarvoor moeten we 'fors meer investeren' en de defensie uitgaven moeten tenminste groeien naar het Europese NAVO-gemiddelde. Nederland moet een 'betrouwbare bondgenoot' in de NAVO zijn en zich tegen eenzijdige (nucleaire) ontwapening keren: 'de geloofwaardigheid van de afschrikking moet in stand blijven'.

'Missie is missie vechten is vechten' en dus wanneer Nederlandse militairen deelnemen aan een 'internationale vredesmissie' dan horen 'wederopbouw' en 'ontwikkeling' daar geen onderdeel van uit te maken. Interventie in andere landen (bijvoorbeeld R2P) kan in de visie van de VVD ook zonder mandaat (resolutie) van de VN Veiligheidsraad.

Aanknopingspunten: weinig.

2. 50 PLUS

Ook hier wordt het nodige gezegd over toenemende onveiligheid, vooral in de directe woonomgeving. Gepleit wordt voor meer blauw op straat, mee politiebureaus en wijkagenten. Ook hier wordt gesteld dat de EU buitengrenzen goed moeten worden 'bewaakt' 'Economische vluchtelingen' dienen te worden teruggestuurd. "Nieuwkomers" zouden pas na tien jaar een Nederlands paspoort kunnen krijgen op voorwaarde van 'inburgering'.

De partij pleit voor een 'actieve rol in de NAVO' en stelt voor in de komende kabinetsperiode 500 miljoen (per jaar) extra te investeren in defensie en inlichtingendiensten.

Wat ontwikkelingssamenwerking betreft wil 50 PLUS dat we ons gaan houden aan de internationaal afgesproken norm (ODA) van 0,7 % en dat Nederland de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) van de VN actief steunt.

Aanknopingspunten: weinig.

3. GROEN LINKS.

In de titel en de inleiding wordt benadrukt dat de partij het '*tijd voor verandering*' acht, waarbij een belangrijk thema '*verbinding*' is.

Gepleit wordt voor samenwerking in EU verband bij het zoeken naar oplossingen voor globale problemen. Daarbij hoort het ontwikkelen van een duurzame, groene en rechtvaardige (wereld) economie.

Er zou **meer** geld naar ontwikkelingssamenwerking moeten gaan: tenminste de 0,7 %.

Klimaatsteun aan ontwikkelingslanden dient naast de ontwikkelingsondersteuning te worden verleend en komt daar dus bovenop.

Groen Links is voor een rechtvaardig en humaan asielbeleid: we sluiten de grenzen niet, maar in Europa moeten de lasten wel eerlijk worden verdeeld. Afwijzen en terugkeer van vluchtelingen alleen wanneer het herkomstland veilig is en een kans biedt op een nieuw bestaan. Asielopvang dient **niet** bekostigd te worden uit ontwikkelingsgelden.

Nederland kan alleen deelnemen aan militaire interventie elders wanneer dit volkenrechtelijk is gelegitimeerd (VN mandaat). Nederland zou moeten pleiten voor een internationaal verbod op (bezit en inzet van) kernwapens. De export en doorvoer van wapens dient beter te worden gereguleerd. Wapenexport naar landen die de mensenrechten schenden verbieden.

Er moeten internationale regels komen voor de inzet van (bewapende) drones.

Aanknopingspunten: redelijk veel.

4. VRIJZINNIGE PARTIJ.

Ook hier de nodige aandacht voor (on)veiligheid.

Vluchtelingen bij voorkeur opvangen in de 'eigen regio'.

Economische vluchtelingen terug sturen.

De opvang van vluchtelingen (daar en hier?) **niet** financieren uit het ontwikkelingssamenwerkingsbudget. Ontwikkelingssamenwerking in landen in de zuidelijke wereldhelpt zoveel mogelijk met NGO's en bedrijven hier en daar, maar niet met overheden.

Aanknopingspunten: weinig.

5. PVV

Gepleit wordt voor 'nul asielzoekers erbij', het sluiten van de grenzen en de AZC's.

Nederland dient uit de EU te treden.

Geen geld meer voor ontwikkelingssamenwerking.

Ook hier wordt gepleit voor een 'effectieve krijgsmacht'

Fors extra geld voor defensie en politie, bedragen worden niet genoemd.

Aanknopingspunten: heel weinig.

6. PIRATENPARTIJ.

Ook hier weer veel aandacht voor (on)veiligheid en voor politie.

De verantwoordelijkheid voor de politie moet weer terug naar Binnenlandse Zaken.

De training van agenten dient gericht te zijn op *de-escalatie van conflicten*.

De komst van vluchtelingen moet worden voorkomen door te helpen bij conflictpreventie en -beheersing. Wel zou onderzocht moeten worden in hoeverre arbeidsmigratie mogelijk is via een systeem van 'green cards'.

Er zou geen speciale terrorisme wetgeving moeten zijn/komen: wetgeving op basis van gezond verstand en *niet op basis van angstgevoelens*. Bestaande wetgeving rond criminaliteit is toereikend.

Burgers/ingezetenen mogen niet meer uitgeleverd worden aan landen die het Internationaal Strafhof niet erkennen.

Ontwikkelingssamenwerking moet gericht zijn op het slagvaardiger maken van mensen d.m.v. kennisoverdracht en eerlijke handel. Nederland kan een wezenlijk rol spelen bij kennisoverdracht over waterbeheer, landbouw en voedsel, alternatieve energie.

Geen woord over defensie!

Aanknopingspunten: vrij veel.

7. D-66.

Sterk internationaal georiënteerd.: 'denk en handel internationaal'.

Gepleit wordt voor een gezamenlijk Europees buitenlands – en veiligheidsbeleid.

Wat vluchtelingenbeleid betreft: als opvang nodig is dan bij voorkeur in de regio en - wanneer in Europa- eerlijk verdeeld. Fundamenteel is dat hier gepleit wordt voor het 'aanpakken van oorzaken' in plaats van 'symptoombestrijding' door '**een stevig investerings- en hulpbeleid**'.

Er moet daarom meer geld beschikbaar komen voor ‘internationale samenwerking’. Handel met ontwikkelingslanden moet eerlijker. Mensenrechten mogen niet ondergeschikt gemaakt worden aan handel. De afhankelijkheid van instabiele en autocratische regimes moet afgebouwd worden door het de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen. Wat het vredes- en veiligheidsbeleid betreft wordt gepleit voor een ‘moderne en inzetbare krijgsmacht’ ingebed in Europa. Geconstateerd wordt dat in de verhouding met Rusland – vanwege de Krim en de Oekraïne- ‘een nieuwe fase is aangebroken’. *De vraag wordt dus opgeworpen hoe we aan wederzijdse ontwapening kunnen werken.*

Nederland moet de ‘wereld mede vormgeven’ en als het nodig is daartoe onze defensie inzetten. Veiligheidsbeleid dient daarom allereerst gericht te worden op crisis- en conflictgebieden, vooral aan de ‘randen van Europa’.

Aanknopingspunten: vrij veel.

8. CDA.

De titel is: ‘Keuzes voor *een beter Nederland*’.

In de inleiding wordt gesignaleerd dat er vrees is voor terreur, dat nieuwkomers moeizaam integreren en dat *‘oude conflicten herleven op het wereldtoneel’*.

Vervolgens wordt gesteld dat er sprake is van een te laag ‘ophelderingspercentage’ bij criminaliteit. Voorts dienen ‘langere straffen’ gegeven te worden door rechters.

Dit alles vraagt volgens het CDA om o.m. extra investeringen in politie en marechaussee.

Voorts wordt gepleit voor een (sociale) dienstplicht voor jonge mannen én vrouwen.

Dit kan ‘bij defensie, politie of in de zorg’.

Wat de houding t. a. v. vluchtelingen betreft wordt ook hier weer gepleit voor in eerste instantie opvang in de regio en investeringen in bijvoorbeeld Libanon en Libië.

En voor solide bewaking van de buitengrenzen van de EU.

Landen die niet meewerken aan terugkeer krijgen geen ontwikkelingshulp en komen ook niet in aanmerking voor handelsverdragen.

Ook hier wordt gerept van de ‘bevolkingsgroei in Afrika’ en de toenemende ‘migratiedruk’.

Daaraan wordt zelfs een pleidooi gekoppeld om het vigerende internationale vluchtelingenverdrag maar te herzien omdat dit niet langer uitvoerbaar zou zijn in de huidige omstandigheden!

Ook hier komen de *‘verslechterde verhoudingen met Rusland’* ter sprake.

Dit vraagt om een ‘sterke en professionele krijgsmacht’. En ook om ‘sterke samenwerking in de EU op het gebied van defensie’... En: Nederland dient de ‘eigen energieleveringszekerheid veilig te stellen’ (en daarmee de afhankelijkheid van Rusland te verminderen).

Dit alles vergt een ‘structurele verhoging van het Defensiebudget- eerst naar het Europees gemiddelde en dan naar de NAVO-norm’.

Aangaande de samenhang tussen veiligheidsbeleid en andere beleidsterreinen wordt opgemerkt dat eigenlijk alleen *‘diplomatie, defensie, handel en ontwikkeling in samenhang en in een geïntegreerde aanpak’ mensen in ontwikkelingslanden zelfredzaam kan maken.*

Aanknopingspunten: vrij weinig.

9. SP.

Ook hier zien we een pleidooi voor meer veiligheid in de wijk: meer agenten.

Over vluchtelingen wordt gezegd dat er goede opvang in de regio, Europa en Nederland moet zijn. Maar er wordt ook gepleit voor het reguleren (= toestaan?) van arbeidsmigratie. Ontwikkelingssamenwerking moet volgens de SP gebeuren op basis van ‘wederzijds respect voor elkaars cultuur en historie’. Zij moet vooral gericht worden op Afrika en jongeren, gezondheidszorg, bebossing, water, voedsel, energie. De SDG’s vormen hierbij het kader. In een aparte paragraaf getiteld ‘*van interventiepolitiek naar vredeshandhaving*’ wordt ingegaan op het vredes- en veiligheidsbeleid.

Gewezen wordt op de ‘agressieve interventiepolitiek in het Midden Oosten’ die niet werkt. Nederlandse militaire inzet in het buitenland zou alleen mogen dienen om de internationale rechtsorde te beschermen. En deelname aan missies slechts op verzoek – en met mandaat- van de VN.

De krijgsmacht moet worden ‘*hervormd tot een robuuste vredesmacht*’.

Stop met de JSF. Bevorder het maken van internationale afspraken over de inzet van bewapende drones. Pleit voor een internationaal verbod op autonome/robotwapens.

De SP verzet zich tegen de tendens dat de NAVO zichzelf ziet als een ‘wereldwijd opererende interventiemacht’ en is *tegen* een Europees raketschild en de vorming van een Europees leger. De partij is voor nucleaire ontwapening en het ‘terugsturen van de Amerikaanse kernwapens in ons land’.

Er wordt op gepleit voor *initiatieven van Nederland tot ‘de-escalatie van de spanningen met Rusland’* om de ‘heropleving van de Koude Oorlog en bijbehorende wapenwedloop te voorkomen’.

Er wordt aangedrongen op strengere controle van wapenexport. Zeker niet toestaan naar landen waar conflicten heersen en mensenrechten geschonden worden.

Aanknopingspunten: vrij veel.

10. CU.

In de inleiding wordt gesproken over de identiteitscrisis waarin Nederland verkeert.

Ook hier weer extra geld voor de politie.

En ook het invoeren van een (sociale) dienstplicht voor jonge mannen en vrouwen.

Over vluchtelingenbeleid wordt ook hier gepleit voor verbeterde opvang in de regio, maar ook voor het uitnodigen van ‘kwetsbare’ vluchtelingen uit de kampen in de regio. En voor verruiming van het kinderpardon.

Gepleit wordt voor een eerlijke verdeling over Europa. In dit verband wordt voorgesteld landen die veel vluchtelingen opvangen meer steun uit de Europese structuurfondsen te geven (en omgekeerd?).

Economische migranten moeten terugkeren.

Gevraagd wordt om *extra geld* te investeren in crisisgebieden via ontwikkelings-samenwerking: 1 miljard extra. Het budget voor ontwikkelingssamenwerking dient weer te groeien tot de norm van 0,7%. Het extra geld is bedoeld voor regionale opvang, veiligheid, stabiliteit en de ontwikkeling in crisisgebieden. Financiering van opvang van asielzoekers vanuit het ontwikkelingsbudget wordt gemaximaliseerd tot 250 miljoen.

De helft van het budget dient te gaan naar de armste landen in de wereld.

Uiteindelijk zijn volgens de CU de ontwikkelingslanden het meest gebaat bij eerlijke handel en belastingen wereldwijd.

Interessant is het pleidooi voor het integreren van een mensenrechtentoets in alle beleidsvelden: ontwikkelingssamenwerking, handel en defensie. In dit verband wordt Nederland ook opgeroepen om de samenwerking in de Raad van Europa te verstevigen: hiervan is bijvoorbeeld Rusland immers ook lid en kan dus aangesproken worden op naleving van die mensenrechten.

Aangaande Defensie wordt een veelzijdig inzetbare krijgsmacht en samenwerking met andere landen (België, Duitsland) bepleit. Ook hier wordt *'het Russische optreden'* als een reden aangevoerd om (veel) meer geld voor Defensie in te zetten. De NAVO-norm van 2% moet worden gehaald en dat betekent 2 miljard extra gedurende de volgende kabinetsperiode (500 miljoen per jaar). Afschaffen van kernwapens alleen in bondgenootschappelijk verband. Geen wapenhandel met landen die mensenrechten schenden.

En tot slot wordt een pleidooi gehouden voor 'minder vrijblijvend EU buitenlands- en veiligheidsbeleid'...(Zet dat de deur open naar een Europees defensiebeleid en leger?KN)

Aanknopingspunten: redelijk.

11. PvdA

Het is belangrijk om verder te bouwen aan een veilige én rechtvaardige samenleving. Vluchtelingenverdrag blijft leidend. Vluchtelingenopvang is geboden in de regio van herkomst en hier. Het is een Europese opgave en dus moeten vluchtelingen eerlijk over Europa worden verdeeld. Als lidstaten daaraan niet willen meewerken dienen zij te worden gekort op EU subsidies. Griekenland en Italië moeten door de andere EU lidstaten worden ondersteund bij de eerste opvang. Opvanglanden als Jordanië en Libanon moeten ook steun krijgen (noodhulp, herplaatsing via UNHCR). 'Economische migranten' hebben geen recht op asiel. Herkomstlanden in Afrika moeten via verdragen steunen bij hun ontwikkeling om economische migratie tegen te gaan. Dit mag echter een 'kritische houding t.a.v. de mensenrechtensituatie in die landen niet in de weg staan'...

Er wordt nergens vermeld of de kosten van die opvang en noodhulp al dan niet ten laste van ontwikkelingssamenwerking worden gebracht.

Wat de veilige samenleving hier betreft wordt gepleit voor meer wijkagenten. Gesignaleerd wordt dat veiligheid 'ongelijk verdeeld is': discriminatie en etnisch profileren...

Er wordt bij de rechtspraak een lans gebroken voor meer 'herstelrecht'...

Gepleit wordt voor meer Europese samenwerking bij terrorismebestrijding.

De belangrijkste taak is 'vrede brengen en vrijheid beschermen'.

Defensie, ontwikkelingssamenwerking (terug naar 0,7 %!), eerlijke handel en bestrijding van belastingontwijking zijn daarbij belangrijk instrumenten.

Onomwonden stelt het programma: 'Bestrijding van armoede en instabiliteit op andere plekken in de wereld komt onze veiligheid ten goede'...Dit vooral door

ontwikkelingssamenwerking, diplomatie, het versterken van goed bestuur en de rechtsstaat.

Vredesmissies door de Nederlandse krijgsmacht alleen als er een solide internationale rechtsgrondslag is (VN-resolutie). De krijgsmacht moet een effectief aandeel kunnen dragen in de NAVO. Het budget dient te worden verhoogd (bedragen worden niet genoemd).

De krijgsmacht moet ook meer internationaal samenwerken in NAVO-, EU- en VN-verband.

Er is in dit verband sprake van het vormen van 'regionale clusters' tussen Europese landen en zelfs van Europese coördinatie (!).

De sancties tegen Rusland moeten volgens de PvdA worden gehandhaafd vanwege het optreden in Oekraïne en De Krim.

Aanknopingspunten: redelijk.

12. Pvd

Veiligheid vraagt om meer politiebureaus en meer wijkagenten.

De oorzaken van vluchtelingenstromen moeten weggenomen worden. Dit betekent o.m. dat ontwikkelingslanden geholpen worden zich te ontwikkelen door in onze samenleving de consumptie te beperken, de CO 2 uitstoot te verminderen, belastingontwijking aan te pakken, landbouw subsidies af te schaffen, eerlijke handel en het budget voor ontwikkelings-samenwerking te verhogen tot 1% van het BNP. Ontwikkelingssamenwerking moet meer gericht zijn op het belang van mensen dan van bedrijven.

Voorkeur voor opvang van vluchtelingen in de regio van herkomst, maar dan moet Nederland wel bijdragen aan die opvang. Het vluchtelingenverdrag met Turkije zou opgezegd moeten worden. Vluchtelingenopvang in Nederland kleinschalig houden. Asielprocedures moeten korter. 'Economische' vluchtelingen terugsturen.

“Militair ingrijpen is zelden een oplossing en leidt vaak tot verergering van conflicten”.

Terrorisme moet worden voorkomen. Niet door bombardementen –zoals op Syrië- maar door de financieringsstromen van IS droog te leggen. Regionalisering, eerlijke handel, verkleinen van de ecologische voetafdruk in de geïndustrialiseerde landen en duurzame ontwikkeling wereldwijd dragen ertoe bij conflicten en vluchtelingenstromen te voorkomen.

Wapenhandel en wapenindustrie moeten aan banden gelegd worden – liefst door wereldwijde regelgeving. Geen wapenexport naar repressieve en autoritaire staten of regimes die mensenrechten schenden. “Conflictgrondstoffen” moeten op een zwarte lijst komen: soja, palmolie, kolen, koper en zeldzame metalen, diamanten. De handel daarin moet streng gecontroleerd worden.

Nederland moet verdragen tegen landmijnen, clustermunitie, het gebruik van uranium in wapens, kernwapens en de inzet van drones voor militaire doeleinden actief steunen.

Geen JSF aanschaffen. Niet deelnemen aan NAVO gevechtsmissies. Nederland moet zich terugtrekken uit Syrië en Mali.

Aan vredesoperaties alleen deelnemen als er een VN mandaat is. Daarbij geen vermenging van politieke, militaire en humanitaire taken laten optreden.

Nederland moet de zeggenschap behouden over de eigen krijgsmacht.

Aanknopingspunten: redelijk veel.

13. VNL.

Gepleit wordt voor meer veiligheid, een sterke defensie en minder EU.

Er moet 1 miljard voor politie, justitie, inlichtingen- en veiligheidsdiensten erbij!

Er moet meer politie op straat, er moeten meer politiebureaus komen, agenten moeten beter bewapend worden en er moeten zwaardere straffen gegeven worden, waaronder eventueel het doen vervallen van het Nederlanderschap. Terreur moet ‘keihard’ aangepakt worden.

Minder immigratie, beleid van Australië navolgen: asielzoekers opvangen buiten Nederland.

Grensbewaking in ere herstellen. Asielzoekers die Nederland toch weten te bereiken kunnen

pas na tien jaar genaturaliseerd worden en hebben de eerste tien jaar geen recht op een uitkering/sociale zekerheid.

Compleet stoppen met ontwikkelingssamenwerking, alleen noodhulp financieren.

Er moet meer dan 5 miljard Euro meer aan defensie uitgegeven worden. De NAVO is de hoeksteen van ons veiligheidsbeleid. De dienstplicht zou weer ingevoerd moeten worden als aanvulling op het beroepsleger. Nederland moet een vliegdekschip aanschaffen en meer fregatten, mijnenjagers en onderzeeërs. De tankeenheden moeten weer ingevoerd worden. Nederland zou ook bewapende drones moeten aanschaffen en robotisering van de slagkracht moeten onderzoeken.

Militaire missies elders alleen 'wanneer er een Nederlands belang mee gediend is'.

Het gaat om 'vrede door kracht'. IS 'moet worden vernietigd'

Aanknopingspunten: weinig..

14. SGP.

De kerntaak van de overheid is het beschermen van haar burgers. Tegen criminaliteit, aanslagen en tegen bedreigingen van buitenaf.

Wat vluchtelingenbeleid betreft is volgend citaat verhelderend: "massale immigratie van mensen die vanuit hun islamitisch geloof en cultuur...vijandig staan tegenover de Nederlandse rechtsstaat"... Opvang van vluchtelingen in levensnood is volgens de SGP weliswaar bijbels, maar er zijn wel grenzen aan! We moeten dus migratie beperken en onze grenzen weer beter bewaken. Geld voor ontwikkelingssamenwerking moet niet ingezet worden voor de opvang van vluchtelingen in Nederland, maar dat mag wel voor opvang in de regio van herkomst...

Geen inburgeringscursus, dan ook geen uitkering. Een generaal pardon is onwenselijk en gezinshereniging moet worden beperkt. Dubbele nationaliteit moet ook beperkt worden. En jihadisten of Syriëgangers verliezen het Nederlanderschap.

Er moet ook meer geld komen voor gedwongen terugkeer naar landen van herkomst. En: Griekenland uitsluiten van Schengen "anders blijft het de achilleshiel van Europa"... m.a.w. laat Griekenland maar met de brokken/de vluchtelingen zitten...

De strafmaat moet hoger in ons land. Voorwaardelijke invrijheidsstelling bij twee-derde van het uitzitten van een straf moet worden afgeschaft.

Israël wordt "omringd door gewelddadige burens" en Jeruzalem moet de "ongedeelde hoofdstad van Israël blijven."

De krijgsmacht moet ons beschermen in een steeds onveiliger wereld: "Rusland en Amerika staan weer tegenover elkaar", "Ruslands geopolitieke gewroet" en "onrust aan Europese oostgrenzen". Die krijgsmacht moet ook ingezet worden om "problemen rondom migratie te voorkomen en te bestrijden"!!! En om onze energieveiligheid en toegang tot grondstoffen te verzekeren....Cyberveiligheid wordt ook steeds belangrijker. De krijgsmacht moet meer budget krijgen: 2% van het BNP, de NAVO-norm. Meer F-35 vliegtuigen en onderzeeboten aanschaffen. De dienstplicht moet heringevoerd worden. De NAVO moet meer slagkracht krijgen. NAVO en EU moeten beter afstemmen, maar we moeten niet aansturen op een Europees leger. We moeten wel zorgen voor een "ring van stabiliteit rond Europa".

Militaire missies met VN-mandaat, maar een “coalition of the willing” wordt in “noodsituaties” legitiem geacht.

We moeten niet bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking, maar wel minder steun geven aan “inefficiënte” VN-organisaties....

Aanknopingspunten: weinig.

15. DENK.

Gepleit wordt voor een meer “inclusieve samenleving” waarin racisme en discriminatie worden aangepakt. Het gaat om gelijkwaardigheid, wederzijdse acceptatie en respect. Migratie is van alle tijden en geeft de kracht van diversiteit en dynamiek. We moeten gelijke kansen voor iedereen scheppen.

Wat vluchtelingen betreft: “niet minder maar meer opvang”, maar dan wel bij voorkeur in de regio van herkomst....en met een rechtvaardige verdeling over heel Europa.

De taken van defensie moeten beperkt worden tot vredes- en wederopbouw!

We moeten afzien van het aanschaffen van vervangers voor de JSF en onderzeeboten.

We moeten de “NAVO-norm” heronderhandelen”, betekent dit verlaging van de defensie-uitgaven?

Gepleit wordt voor een kernwapenvrije wereld, een nationaal én een internationaal verbod op kernwapens.

DENK wil handel en ontwikkelingssamenwerking loskoppelen en meer geld voor ontwikkelingssamenwerking – 1% van het BNP in plaats van 0,7%...

Aanknopingspunten: redelijk.

Kees Nieuwerth, november 2016.